

Historia Szkoły – bogata, ciekawa, mało znana...

Odcinek 5.

**Czy wiesz, że pierwszy sztandar szkoły (który zachował się do dziś, lecz współcześnie używany jest kolejny) ufundowany został przez...
...rodziców uczniów 28.IV 1912r?**

Sztandar ma symboliczną wymowę i określone znaczenie. Jest czymś wyjątkowym i szczególnym, przypomina tradycję Polski, narodu i małej ojczyzny. Jako sztandar szkolny jest łącznikiem między społecznością uczniów i nauczycieli, którzy już opuścili mury szkolne, a tymi, którzy są w nich obecnie i przyszłymi pokoleniami, które będą w niej gościć i twórczo rozwijać dorobek poprzedników. Otacza się go czcią i szacunkiem, oddaje się mu należyte honory. Szkoła występuje ze sztandarem w czasie uroczystości narodowych, lokalnych, także religijnych. Jest on jej najważniejszym symbolem, nadającym właściwą rangę każdemu ważnemu wydarzeniu w szkole. Jest przedmiotem jej dumy. Tych, których powołuje się do pocztu sztandarowego, spotyka wyróżnienie i zaszczyt.

Pierwszy Sztandar szkoły ufundowany został przez rodziców uczniów 28 kwietnia 1912 roku (w rok po pierwszej maturze w tej szkole i w pierwszym roku szkolnym działania „realki” w jej własnym budynku).

Jego kolorystyka nawiązywała do barw narodowych. Na prawej stronie sztandaru widniał srebrny orzeł w koronie na czerwonym tle.

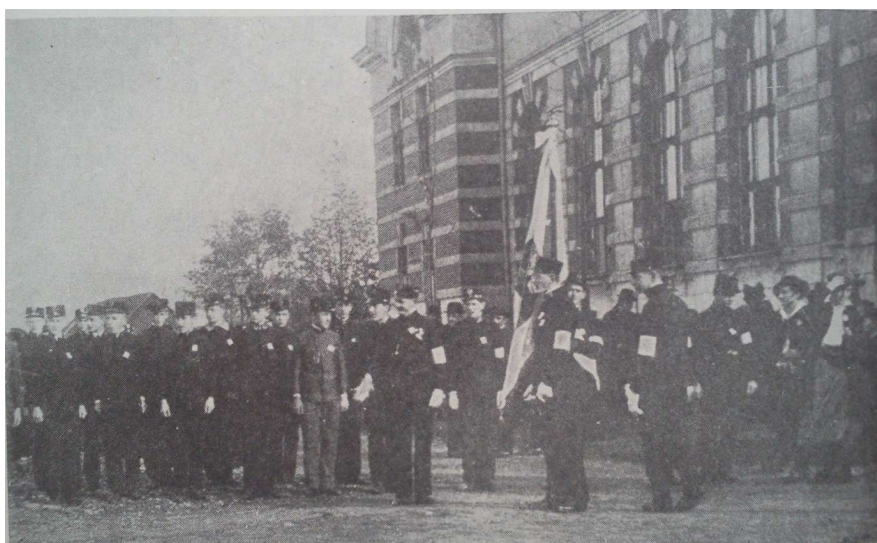
Lewa strona mieściła wizerunek Matki Boskiej Królowej Polski na białym tle.

Uzupełnieniem do Sztandaru była szarfa z napisem *Państwowe Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Żywcu*.

Najpierw w kościele parafialnym odbyła się uroczystość poświęcenia go, po czym w sali gimnastycznej miało miejsce zaszczytne wbijanie gwoździ (czyli miniaturowych tabliczek z nazwiskami fundatorów) do drzewca Sztandaru. Po raz pierwszy reprezentował on szkołę 5 maja tegoż roku w obchodach uczczenia rocznicy Konstytucji 3-go Maja – uroczystości – co pokazuje poniższa fotografia – obok budynku Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (dzisiejszego Miejskiego Centrum Kultury).

Ten historyczny Sztandar bez zakłóceń towarzyszył dziejom szkoły (choć nie mamy szczegółowych informacji o nim z okresu I wojny światowej) aż do roku 1939.

Zapewne nie przetrwałoby do naszych czasów, gdyby nie postać starszego woźnego, Ludwika Haczka, który tę ważną funkcję pełnił w szkole od roku 1919, był odpowiedzialny

za szkołę i silnie z nią związany. W momencie wybuchu II wojny światowej, w słusznej obawie, że okupant będzie niszczył znaki polskości, przekazał Sztandar do ukrycia rodzinie biologa, profesora Walentego Augustynowicza [por. odc. 14 cyklu]. Jego żona zakopała ten cenny symbol szkoły pod progiem ich rodzinnego domu. Tam Sztandar bezpiecznie przetrwał wojnę. Niestety, w roku 1945 Rosjanie w czasie wyzwania miasta zbombardowali dom, który potem spłonął. Sztandar nietknięty odkopano już ze zgliszcz. Prawdopodobnie w niedługim czasie po wojnie i po powrocie szkoły do jej macierzystego budynku Sztandar powrócił na prawowite miejsce.

Na tym jednak nie kończą się Jego losy, skomplikowane historią powojennej Polski. Przez pewien czas Sztandar był „nieobecny” w murach tej szkoły, co trwało najprawdopodobniej od końca lat 50. Na nowo dosłownie ujrzał światło dzienne dopiero w roku 1994. Dyrektorem liceum był wtedy Pan Zbigniew Holboj, który w tym czasie czuwał m.in. nad przeprowadzaniem w auli szkolnej remontem sceny. Pewnego dnia pracujący tam robotnicy po rozebraniu starej konstrukcji poprosili dyr. Holboja, aby zobaczył, co się tam znajduje. Był to dziwny przedmiot, zawinięty w stary chodnik. Ku zaskoczeniu wszystkich okazało się, że w ten sposób ktoś zabezpieczył dawny Sztandar szkoły i tam go ukrył. Rodziło się pytanie kto, z jakiego dokładnie powodu i kiedy to zrobił? Wiadomo, że lata 1950-1954 w historii szkoły, gdy kierował nią dyr. J. Kołodziejczyk, propagator marksizmu i stalinizmu, były okresem jej bardzo znacznego upolitycznienia. Najprawdopodobniej jednak stało się to nie wtedy, ale nieco później – po tym, jak 4 sierpnia 1958 roku wydane zostało zarządzenie Ministra Oświaty, którego konsekwencją było wprowadzenie zasady świeckości szkoły. W tym okresie dyrektorką było Zofia Hebenstreit (1954-1968) i to najprawdopodobniej z jej inicjatywy w roku 1960 w czasie remontu auli ukryto pod sceną Sztandar, który – ze względu na religijny charakter (wizerunek Matki Boskiej) - nie przystawał do ówczesnej polityki państwa i narzuconej laickości szkoły. Dzięki tej mądrej decyzji Sztandar ocalał po raz drugi.

Jest tu do dziś, „odkryty” i uszanowany przez dyr. Z. Holboja, który – wprowadzając tak istotne uzupełnienia do wiedzy o dziejach pierwotnego Sztandaru - napisał „(...) cieszę się, że udało mi się Go, świadka burzliwej historii, uratować dla przyszłych pokoleń, wywołując w nich dumę, wzruszenie i głębokie przywiązanie do szkoły.”

Przez ostatnie kilkanaście lat eksponowany w auli, Sztandar - uczestnik ponad 100 lat działalności szkoły, obecnie pieczołowicie przechowywany jest w gabinecie Pani Dyrektor.

Jednak tak ważna szkoła nie mogła pozostać bez sztandaru. Pierwotny Sztandar zastąpiono więc kolejnym - **tym, który towarzyszy nam do dziś jako reprezentant szkoły. Nowy Sztandar** (z emblematyką o świeckim charakterze) **ofiarowany został szkole w czasie uroczystości Jubileuszu 55-lecia Liceum dnia 10 maja 1959 roku.**

Wręczenie sztandaru pocztowi w czasie głównej uroczystości na boisku szkolnym, 10 maja 1959r.

Prawa strona ukazuje orła na czerwonym tle.

Współcześnie widnieje tam wizerunek orła w koronie; i znowu nie był to – ze względu na kontekst polityczny historii Polski – pierwotny wygląd tego Sztandaru. Koronę doszyto dopiero w roku 1990, kiedy to z inicjatywy dyrektora szkoły (1990-2002), Pana Zbigniewa Holboja, Sztandar został poddany renowacji (u sióstr zakonnych w Kętach) i wtedy orzeł „zyskał” koronę zgodnie z wprowadzonym wzorem godła państwowego (ustawa z dnia 9 lutego 1990r o zmianie przepisów o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej).

Lewa strona ozdobiona jest wizerunkiem patrona szkoły, Mikołaja Kopernika – nowoczesnego i odważnego człowieka, szukającego prawdy o Wszechświecie, którego szkoła obierała sobie za patrona od pierwszych lat jej istnienia, aby dzieło patrona było inspiracją dla rozwoju myśli uczniów. Wokół sylwetki wspaniałego Polaka ubranego tu w togę profesorską, w lewej ręce trzymającego astrolabium widnieje napis: *Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Żywcu*.

W dolnej części ukazany jest herb Żywca (ustanowiony między 1400-1406r.; przedstawia głowę żubra z przewleczonym przez nozdrza kolcem i orłem piastowskim

umieszczonym na jego głowie), symbol związku szkoły i sztandaru z historią i kulturą lokalną miasta.

Każdego kolejnego roku szkolnego uczniowie klas pierwszych na Sztandar szkoły urocząście składają ślubowanie o podniosłej treści:

*My - uczniowie klas pierwszych,
wstępujący w progi I Liceum Ogólnokształcącego,
świadomi powagi chwili,
stajemy przed historycznym Sztandarem Szkoły
i urocząście ślubujemy:
strzec honoru Szkoły,
stać się godnym jej szczytnych tradycji,
kształtować swoje umysły i charaktery tak,
by w przyszłości mogła być z nas dumna,
-ślubujemy-
szanować tradycje naszego narodu,
rozwijać w sobie postawę obywatelską,
być wiernym ideałom humanizmu
-ślubujemy-
pamiętając o tym, że na naszą naukę
i wychowanie składa się trud nauczycieli
i rodziców, ślubujemy nie zawieść pokładanego w nas zaufania
i starać się odpowiedzieć na ten trud
wysiłkiem naszych umysłów i serc
-ślubujemy-*

opr. Małgorzata Mrózek, Remigiusz Bury, Aleksandra Bura